

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija*

Vår dato:

21.05.2021

Vår ref:

2021/3031

Deres dato:

Deres ref:

Karasjoga gielda / Karasjok kommune
Postboks 84
9735 KARASJOK

Saksbehandler, innvalgstelefon
Aase Berg, 77642074

Fastsettelse av forskrift om regionale miljøtilskudd for jordbruket i Troms og Finnmark

Vi viser til vårt brev av 25. mars 2021 der vi sendte på høring utkast til forskrift om regionale miljøtilskudd i jordbruket i Troms og Finnmark. Høringsfristen var 9. mai 2021.

Fastsettelse av forskrift

Statsforvalteren fastsetter i dag forskrift om regionale miljøtilskudd for jordbruket i Troms og Finnmark. Forskriften trer i kraft 1. juni 2021 og gjelder fra og med årets søknadsomgang. Samtidig oppheves forskrift 14. juni 2019 nr. 732 om regionale miljøtilskudd i jordbruket i Troms og Finnmark.

Vedlagt er forskriftsmanuset som Statsforvalteren sender til Lovdata for publisering.

I forbindelse med fastsettelsen av forskrifta vil Statsforvalteren i det videre redegjøre for de innspillene som vi mottok i forbindelse med høringa, og vår vurdering av disse.

Om høringa

Høringa var åpen for alle. Høringsbrev og forslag til ny forskrift har ligget ute på våre nettsider. I tillegg har vi sendt det ut til følgende instanser: kommunene i Troms og Finnmark, fagлага, Fylkeskommunen, Sametinget og Landbruksdirektoratet.

Statsforvalteren mottok i alt 8 hørings svar. Høringsinnspillene kom fra:

- Troms bondelag
- Nordreisa bondelag
- Troms bonde- og småbrukarlag
- Alta kommune
- Målselv kommune
- Troms og Finnmark fylkeskommune
- Landbruksdirektoratet
- Indre Lyngenfjord beitelag

Ettersom det lå an til relativt store endringer, og fordi fylkene er sammenslått etter at forrige forskrift ble fastsatt bestemte vi oss for å lage en helt ny forskrift. I vårt høringsbrev har vi kun

begrunnet endringene vi ønsker å gjøre i forskrifta av 2019. Det har likevel vært åpent for å komme med innspill til hele forskrifta.

Statsforvalteren setter pris på alle de gode innspillene vi har mottatt. Noen av høringsinnspillene har ført til endringer i forskrifta. Noen av forslagene ønsker vi å løfte frem i neste rullering.

Høringsinnspill

Grunnvilkår

Landbruksdirektoratet har gitt innspill om at endringa Statsforvalteren foreslår er i strid med den nasjonale instruksen. Direktoratet mener det er tilstrekkelig at det er kommentert i den nasjonale instruksen at dyr som danner grunnlag for tilskuddet må disponeres av foretaket. De mener også at den foreslåtte endringa kan tolkes som at foretaket må disponere dyr for å søke om tilskudd. Av hensyn til likebehandling i hele landet ber direktoratet om at Statsforvalteren beholder grunnvilkåret uendra. Øvrige høringsinnspill er positive til endringa Statsforvalteren foreslår.

Den foreslåtte endringa hadde ikke ført til endring i hvem som er berettiga tilskudd. Statsforvalteren har med andre ord ikke foreslått en strengere bestemmelse enn det instruksen legger opp til. Endringa vi har foreslått presiserer det direktoratet har kommentert i den nasjonale instruksen, nemlig at foretaket må disponere dyr som danner grunnlaget for tilskudd. Vårt syn er at en slik endring i grunnvilkåret ville vært klargjørende. Vi mener at det er viktig at noe som faktisk er et grunnvilkår for å søke tilskudd er forskriftsfesta. Bestemmelsen slik den er utforma i dag skaper misforståelser, da det er eksempler på at foretak argumenterer med at det ikke er forskriftsfesta at man må disponere dyra for å motta tilskudd der dyr danner grunnlaget for tilskuddet. Statsforvalteren har likevel forståelse for at det ligger utenfor vårt handlingsrom å endre denne bestemmelsen.

§ 3 grunnvilkår består uendra.

Tilskudd til drift av bratt areal

Troms bondelag har bedt Statsforvalteren øke det øvre taket for tilskudd fra 50 til 100 dekar. Bratt areal er en driftsulempe for foretakene, Statsforvalteren er derfor enig med Troms bondelag at det er behov for å se på det øvre taket for tilskudd. I arbeidet med denne forskrifta har vi ikke sett på hvilke konsekvenser det vil få for den totale tilskuddsutbetalinga hvis taket økes til for eksempel 100 dekar. Det er behov for å utrede dette før man gjør en slik endring. Statsforvalteren tar dette innspillet med til rulleringa av miljøprogrammet. Det blir ingen endring av det øvre taket nå, men det vurderes for neste programperiode.

Troms bonde- og småbrukarlag har bedt Statsforvalteren fjerne den nedre avgrensninga på tilskudd. I dag får man ikke tilskudd til drift av bratt areal hvis man har mindre enn 10 dekar. Denne grensa virker tilfeldig. Videre har ikke andre bratte fylker denne avgrensninga. Statsforvalteren er enig i at det er riktig å fjerne den nedre grensa for tilskudd. Den økte belastninga på tilskuddsramma hadde utgjort ca. 5 000 kroner i 2020. Dette kan derfor gjøres uten noen nærmere utredning.

Statsforvalteren tar vekk den nedre avgrensninga på 10 dekar fra bestemmelsen om drift av bratt areal. Utover dette blir det ingen endringer i bestemmelsen.

Tilskudd til drift av beitelag

Landbruksdirektoratet påpeker at krav om å kartfeste faktisk beiteområde er i strid med den nasjonale instruksen. Direktoratet skriver i sin uttalelse at de likevel kan akseptere denne endringa da det er nødvendig å kartfeste beiteområder for å kunne presentere gode beitedata. Øvrige høringsinnspill er også positive til endringa Statsforvalteren foreslår.

Troms bonde- og småbrukarlag foreslår at bestemmelsen bør endres slik at det blir mulig å søke for beitelag som består av kun en person. Definisjonen av et lag er en gruppe som arbeider sammen. Å åpne for at lag bestående av en person kan søke vil i praksis åpne for å gi beitelagstilskudd direkte til enkeltsøkere. En slik endring er i strid med formålet med ordninga som er å stimulere til samarbeid for å utnytte beiteressursene i utmark på en god måte og forebygge tap av dyr. Det er derfor ikke aktuelt for Statsforvalteren å endre bestemmelsen slik Troms bonde- og småbrukarlag foreslår.

Bestemmelsen om tilskudd til drift av beitelag endres som foreslått i høringsutkastet.

Tilskudd til beite (§ 6) og slått (§ 8) av lokalt verdifulle jordbrukslandskap i innmark

De foreslåtte endringene var presisering av hvilke områder tilskuddet gjelder for. Troms bonde- og småbrukarlag mener det bør konkretiseres bedre hvilke områder tilskuddet gjelder for, med lenke til kart og en brukerveiledning til kartet. Statsforvalteren kommer ut med ny veileder til regionale miljøtilskudd i begynnelsen av juni. Her vil det være lenke til kart i NordAtlas og veiledning til hvordan man bruker kartet. Vi mener det ikke er riktig å lenke direkte til kart i forskrifta.

Ingen av de andre høringsspillene hadde kommentarer til endringene i disse bestemmelsene.

Bestemmelsene endres som foreslått.

Tilskudd til drift av seter

Landbruksdirektoratet har gitt innspill om at endring av bestemmelsen i § 13 drift av seter er i strid med den nasjonale instruksen. Direktoratet skriver at en endring som åpner for melkesau, eventuelt må tas inn i den nasjonale instruksen ved neste rullering. Direktoratet ber om at Statsforvalteren ikke endrer denne bestemmelsen.

Statsforvalteren mener endringa ikke er strengere enn det den nasjonale instruksen legger opp til. Vi registrerer likevel at direktoratet mener en slik endring må ses i sammenheng med rullering av regionale miljøtilskudd.

Troms bonde- og småbrukarlag mener at det bør tas inn i bestemmelsen at foretak kan levere melk til ysteri fra setra. Dette innspillet må adresseres i den nasjonale instruksen, og Statsforvalteren melder det inn under rulleringa av denne.

Bestemmelsen om tilskudd til drift av seter endres ikke.

Tilskudd til enkeltstående automatisk freda kulturminner

Troms bonde- og småbrukarlag ønsker å beholde denne ordninga, da de mener det ellers vil være for lite økonomisk stimuli til ivaretagelse av en del kulturminner. Årsaken til at Statsforvalteren har foreslått å fjerne denne ordninga er at vi har med en tilsvarende ordning som utmåles per dekar i stedet for per kulturminne. Det vil være mulig for alle som til nå har søkt på tilskudd til enkeltstående automatisk freda kulturminner å søke på tilskuddet som måles ut per dekar. De aller

fleste søkerne vil få utbetalt mer tilskudd ved å søke per dekar i stedet for per kulturminne. Statsforvalteren mener det ikke er nødvendig å ha to tilskuddsordninger som er såpass like. Vi velger derfor å ta vekk den ordninga som gir lavest utbetaling for søkerne. Dette vil skape mindre forvirring for søkerne og vil være en forenkling for forvaltninga. Kulturminneforvaltninga i fylkeskommunen hadde ikke innvendinger til at vi fjerner denne ordninga.

Tilskudd til enkeltstående automatisk freda kulturminner tas ut av forskrifta.

Tilskudd til vedlikehold av turstier i jordbrukslandskapet

Troms og Finnmark fylkeskommune, Troms bonde- og småbrukarlag, Troms bondelag og Målselv kommune ber om at tilskudd til vedlikehold av turstier i jordbrukslandskapet beholdes i regionale miljøtilskudd denne programperioden. Høringsinnspillene gir uttrykk for at turstiene er en viktig del av kulturlandskapet. Turstiene er til glede og rekreasjon for både gårdens folk og bygdefolk. Videre er det et problem i mange områder at turgåere bruker jordbruksareal som turområde. Ei tilskuddsordning som bidrar til å dirigere den stadig økende mengden friluftsfolk utenom dyrkamarka er av stor verdi for jordbruket. Det er sannsynlig at mange turstier vil forfalle om tilskuddet fjernes. I høringsinnspillene ber man også om at Statsforvalteren heller gir bedre veiledning om hvilke turstier som oppfyller kravene i forskrifta.

Statsforvalteren ser at dette er en populær ordning, som mange har nytte av. Tilskuddet beholdes i denne programperioden. Ordninga må evalueres i forbindelse med rulleringa, for å vurdere om den også skal være med i neste programperiode.

Bestemmelsen om tilskudd til vedlikehold av turstier blir med videre i den nye forskrifta.

Miljøtema utslipp til luft

Troms bondelag tar til orde for at kravet om at all husdyrgjødsel må spres før 15. august endres til at foretak kan få tilskudd for all husdyrgjødsel som er spredd før 15. august.

Nordreisa bondelag foreslår at det bør åpnes for spredning av gjødsel etter 15. august, men at det stilles krav til at det som spres etter fristen må nedmoldes.

Troms bonde- og småbrukarlag mener at spredefristen bør fjernes, men kravet om høsting etter spredetidspunkt bør opprettholdes.

Disse endringene har ikke Statsforvalteren handlingsrom til å gjøre, jamfør den nasjonale instruksen.

Alle fire tilskuddene i miljøtema utslipp til luft består uendra i forskrifta.

Kantsone i eng

Målselv kommune ber om at Mårelva også tas inn i vedlegg til forskrift. Kommunen skriver:

(...) I Statsforvalteren sitt forslag til ny forskrift § 17 Vedlegg 2 er ikke Mårelva definert inn som tiltaksområde for Målselv, der er kun Alappelva og Sidevassdrag til Måselva listet. Mårelva renner ikke ut i Måselva men i Aursfjordbotn og Malangsfjorden. Mårelva er både lakseførende og gyteområde for sjøørret. Vi vil derfor anbefale Statsforvalteren å ta inn Mårelva på nytt da dette området er svært utsatt for ulike typer miljøpåvirkning. Det fra stor og moderne jordbruksdrift med husdyrhold og grøntproduksjon og Forsvaret sin store øvingsaktivitet i Mauken-Blåtind skyte- og øvingsområde. Og nettopp derfor, ut fra et føre-var-prinsipp, er dette vassdragsområdet svært

viktig å ta vare på. Målselv kommune støtter endring av ordningen, det med tillegg av vår kommentar om at Mårelva tas inn i Vedlegg 2 til ny forskrift.

Akvaplan-niva har registrert en markert økning i totalfosfor siden forrige undersøkelse. Øket fosfor kan tyde på en jordbrukskilde. Ut fra et føre-var-prinsipp er det fornuftig å inkludere Mårelva selv om tilstanden der i dag er god.

Statsforvalteren inkluderer Mårelva i vedlegget til forskrifta.

Ugrasbekjempelse i radkulturer

Troms bonde- og småbrukarlag mener ordninga bør beholdes ut denne programperioden og evalueres før neste programperiode. De sier at bare fordi den er lite brukt betyr ikke det at ordninga er verdiløs for den gruppa som benytter seg av tilskuddet.

Målselv kommune skriver:

(...) Målselv har få som driver med økologisk grøntproduksjon, men vi har mange som driver konvensjonelt ved bruk av kombinasjon med duk og kjemisk plantevern. Og med fokus på et mer bærekraftig jordbruk med tilrettelegging for blomstereng og pollinatorer bør kanskje denne ordningen bestå?

*Som et skynde-seg-langsomt prinsipp ville det kanskje være smart å beholde denne ordningen for en mer miljøvennlig grøntproduksjon? **Målselv kommune er delvis uenig i forslag til oppheving av denne ordningen.***

Statsforvalteren ser at det er få som benytter seg av ordninga per i dag, og at utbetalingene er veldig små. Det er ingen ekstra belastning på tilskuddsramma å ha ordninga med videre. Ettersom det er yttre ønske om å videreføre ordninga tar vi den ikke ut. I stedet for vil vi evaluere den i rulleringa.

Bestemmelsen om tilskudd til ugrasbekjempelse i radkulturer blir med videre i den nye forskrifta.

Miljøavtale

Målselv kommune ber om at Statsforvalteren beholder bestemmelsen om miljøavtale i forskrifta. Begrunnelsen for dette er at endringene i forskriftsvedlegget vil føre til at miljøavtale blir tilgjengelig for flere.

Ingen av de andre høringsuttalelsene tar til orde for å beholde tilskudd til miljøavtale i forskrifta.

Statsforvalteren ønsker å fjerne denne ordninga fordi den er vanskelig å forstå for både søkere og kommunene. Det har inntil nå vært få søkere. Noe som riktig nok kan ha sammenheng med at det har vært veldig begrensa hvem som kan søke på den. Miljøavtale er en ekstra påskjønnelse til de som kombinerer ordninger innenfor *utslipp til luft, avrenning til vann og biologisk mangfold*. Tilskuddsramma er allerede i dag en begrensende faktor. Statsforvalteren mener det er mer målretta å bruke satsene aktivt for å øke bruken av tilskuddsordningene innenfor disse miljøtemaene.

Tilskudd til miljøavtale tas ut av forskrifta.

Klimarådgivning

Troms bonde- og småbrukarlag skriver:

God klimarådgivning krever brukbart grunnlagsmateriale, dette foreligger ikke i dag. Allikevel er paragrafen vedtatt innført. Det er lagt opp til at ordninga skal dekke deler av kostnadene ved å kjøpe klimarådgivning hos NLR, men det er usikkerhet rundt finansiering at tiltaket og prissetting på tilskuddet. Det må være ei forutsetning at innføring av klimarådgivning i RMP ikke får økonomiske konsekvenser for de øvrige ordningene. Ved fastsetting av satser må man vurdere å sette tak på antall søkere, med en innmeldingsfrist for deltakelse, slik at satsene ikke må nedjusteres drastisk og påføre de aktuelle bøndene unødige kostnader.

Det er vedtatt i jordbruksavtalen for 2020 at den nye ordninga *klimarådgivning* skal inngå i regionale miljøtilskudd i alle fylker fra 2021. Det er ikke mulig å begrense antall søkere. Regionale miljøtilskudd er åpent for alle berettiga søkere. Det er vanskelig å vite på forhånd hvor mange som kommer til å søke. Statsforvalteren fastsetter foreløpige satser i samråd med faglaga, ut ifra tilskuddsramma og den kunnskapen vi på forhånd har. Troms og Finnmark har fått en ramme for 2021 på 16,6 millioner kroner. Dette er 1,4 millioner mer enn ramma var i 2020.

Landbruksdirektoratet påpeker at den nasjonale instruksjonen er oppdatert for det nye tilskuddet til klimarådgivning, og ber Statsforvalteren ta høyde for dette når forskrifta fastsettes. Landbruksdirektoratet har gjennomført høring av tilskuddet. Endringa er kun av teknisk karakter. Det er derfor ikke behov for ny høring.

Bestemmelsen om klimarådgivning endres slik at den er i tråd med den oppdaterte versjonen i den nasjonale instruksjonen.

Med hilsen

Linn Marstrander (e.f.)
fung. landbruksdirektør

Anne Kristine Guttormsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Forskriftsmanus
- 2 Vedlegg til forskrift

Mottakerliste:

Deanu gielda / Tana kommune	Rådhusveien 24	9845	TANA
Kvæfjord kommune	Bygdeveien 26	9475	BORKENES
Tromsø kommune	Postboks 6900	9299	TROMSØ
Sør-Varanger kommune	Postboks 406	9915	KIRKENES
TROMS BONDE- OG SMÅBRUKARLAG	c/o Margrethe Figved Espenesveien 875	9311	BRØSTADBOTN
Landbruksdirektoratet	Postboks 1450 Vika	0116	OSLO
Bardu kommune	Postboks 401	9360	BARDU
Tjeldsund kommune	Skånlandveien 72/76	9440	EVENSKJER
Unjárgga gjelda / Nesseby kommune	Rådhus	9840	VARANGERBOTN
FINNMARK BONDE OG SMÅBRUKARLAG	c/o Jon Nikolaisen Dalheim, Hestnes	9716	BØRSELV
Gáivuona suohkan / Kåfjord kommune	Postboks 74	9148	OLDERDALEN
Gamvik kommune	Vevikv. 6	9770	MEHAMN
Hammerfest kommune	Postboks 1224	9616	HAMMERFEST
Harstad kommune	Postboks 1000	9479	HARSTAD
Nordreisa kommune	Postboks 174	9156	STORSLETT
Salangen kommune	Postboks 77	9355	SJØVEGAN
Senja kommune	Postboks 602	9306	FINNSNES
Vadsø kommune	Postboks 614	9811	VADSØ
NORGES BONDELAG HOVEDKONTOR	Postboks 9354 GRØNLAND	0135	OSLO
Guovdageaidnu suohkan / Kautokeino kommune	Bredbuktnesvn. 6	9520	KAUTOKEINO
Karlsøy kommune	Rådhusveien 41	9130	HANSNES
Lyngen kommune	Strandveien 24	9060	LYNGSEIDET
Målselv kommune	Mellombygdveien 216	9321	MOEN
Nordkapp kommune	Postboks 403	9751	HONNINGSVÅG
INDRE LYNGENFJORD BEITELAG SA	Signaldalsveien 937	9046	OTEREN
Dyrøy kommune	Dyrøytunet 1	9311	BRØSTADBOTN
Ibestad kommune	Emma Olsens vei 1	9450	HAMNVIK
LOABÁGA SUOHKAN / Lavangen kommune	Nesveien 7	9357	TENNEVOLL
Storfjord kommune	Oldersletta 1	9046	OTEREN
Sørreisa kommune	Sykehjemsveien 41	9310	SØRREISA
Balsfjord kommune	Rådhusgata 11	9050	STORSTEINNES
Hasvik kommune	Postboks 43, Fjellveien 6	9593	BREIVIKBOTN
Karasjoga gielda / Karasjok kommune	Postboks 84	9735	KARASJOK
Lebesby kommune	Strandveien 152 - Postboks 28	9790	KJØLLEFJORD
Alta kommune	Postboks 1403	9506	ALTA
Berlevåg kommune	Torget 4	9980	BERLEVÅG

Båtsfjord kommune	Hildberggt. 18	9990	BÅTSFJORD
Gratangen kommune	Nergårdveien 2	9470	GRATANGEN
Kvænangen kommune	Rådhuset, Gárgu 8	9161	BURFJORD
Loppa kommune	Parkv. 1/3	9550	ØKSFJORD
Måsøy kommune	Torget 1	9690	HAVØYSUND
Porsanger kommune	Rådhuset	9712	LAKSELV
Skjervøy kommune	Postboks 145	9189	SKJERVØY
Vardø kommune	Postboks 292	9951	VARDØ
Troms og Finnmark fylkeskommune	Fylkeshuset, Postboks 701	9815	VADSØ
SAMEDIGGI / SAMETINGET	Ávjovárgeaidnu 50	9730	KARASJOK